

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU

Joanna Kudelko

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZTW POLSKI WSCHODNIEJ JAKO REGIONÓW SŁABO ROZWINIĘTYCH

*(The Conditions of and Trends in Developing
the Voivodships of Eastern Poland – Underdeveloped Regions)*

STUDIA
Tom CLI

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

WARSZAWA 2013

Spis treści

Contents

Abstrakt	8
<i>Abstract</i>	
Wstęp	10
<i>Introduction</i>	
 I. Problematyka rozwoju społeczno-gospodarczego regionów	
<i>The problems of regional social and economic development</i>	
Wprowadzenie	15
<i>Introduction</i>	
1. Charakterystyka procesu rozwoju społeczno-gospodarczego regionów	16
<i>The characteristics of regional social and economic development</i>	
2. Stadia rozwoju społeczno-gospodarczego osiągnięte w rezultacie postępu w rozwoju wiedzy	24
<i>The stages of social and economic development achieved as a result of the development of knowledge</i>	
3. Mechanizmy tworzenia się i pogłębiania zróżnicowań przestrzennych w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz kształtowania się regionów słabo rozwiniętych	37
<i>The mechanisms of the creation and deepening of regional gaps in social and economic development and the phenomenon of underdeveloped regions</i>	
 II. Uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego regionów	
<i>The conditions of regional social and economic development</i>	
Wprowadzenie	49
<i>Introduction</i>	
1. Klasyfikacja uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego regionów	50
<i>The classification of factors related to regional social and economic development</i>	
2. Współczesne uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego regionów	56
<i>The contemporary conditions of regional social and economic development</i>	
3. Wpływ procesów globalizacji na rozwój regionów	67
<i>The impact of globalization processes on regional development</i>	
4. Rola polityki w niwelowaniu przestrzennych dysproporcji i wspieraniu rozwoju regionów słabo rozwiniętych	70
<i>The role of politics in eliminating regional development gaps and in stimulating growth in underdeveloped regions</i>	

III. Retrospektywna diagnoza rozwoju społeczno-gospodarczego regionów Polski Wschodniej

A retrospective diagnosis of the social and economic development of Eastern Poland's regions

Wprowadzenie	80
<i>Introduction</i>	
1. Regiony Polski Wschodniej w podziale terytorialnym kraju	81
<i>The regions of Eastern Poland in Poland's territorial structure</i>	
2. Historyczne uwarunkowania rozwoju regionów Polski Wschodniej	83
<i>The historical aspects of developing Eastern Poland's regions</i>	
3. Dynamiczna ocena rozwoju Polski Wschodniej w latach 1999-2010 na tle innych regionów kraju	90
<i>A dynamic assessment of the development of Eastern Poland in 1999-2010 as compared with other Polish regions</i>	
Wprowadzenie	90
<i>Introduction</i>	
3.1. Przemiany demograficzne	90
<i>Demographic changes</i>	
3.2. Przemiany w zakresie rozwoju gospodarczego i struktury gospodarki	95
<i>Changes in economic development and structures</i>	
3.3. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej	102
<i>The development of technical and social infrastructure</i>	
3.4. Zmiany w zakresie innowacyjności	106
<i>Changes in innovativeness</i>	
3.5. Zmiany w poziomie dochodów	109
<i>Changes in income levels</i>	
3.6. Zmiany stanu środowiska przyrodniczego	110
<i>Changes in the natural environment</i>	
4. Syntetyczna ocena poziomu rozwoju regionów Polski Wschodniej na tle Polski i Unii Europejskiej	114
<i>A synthetic assessment of the development of Eastern regions as compared with other Polish and EU regions</i>	
Wprowadzenie	114
<i>Introduction</i>	
4.1. Ocena dystansu regionów Polski Wschodniej w stosunku do innych województw kraju w latach 1999-2010	114
<i>An assessment of gaps between Eastern regions and other voivodships in 1999-2010</i>	
4.2. Poziom rozwoju województw Polski Wschodniej na tle regionów Unii Europejskiej	127
<i>The level of advancement of Polish Eastern regions as compared with EU regions</i>	

5. Rozwój centrów wzrostu społeczno-gospodarczego regionów Polski Wschodniej ..	132
<i>The development of social and economic growth centres in Eastern Poland</i>	
Wprowadzenie	132
<i>Introduction</i>	
5.1. Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego centrów wzrostu regionów Polski Wschodniej	133
<i>The development of the social and economic potential of Eastern growth centres</i>	
5.2. Przemiany funkcjonalne centrów wzrostu regionów Polski Wschodniej	135
<i>Functional changes in Eastern growth centres</i>	
5.3. Struktura przestrzenna centrów wzrostu regionów Polski Wschodniej	138
<i>The spatial structure of Eastern growth centres</i>	
 IV. Strategiczna ocena szans rozwoju regionów Polski Wschodniej	
<i>Strategic assessment of development opportunities for Eastern Poland' regions</i>	
Wprowadzenie	146
<i>Introduction</i>	
1. Szanse rozwoju wynikające z endogenicznego potencjału regionów Polski Wschodniej	147
<i>Development opportunities resulting from the endogenic potential of Eastern Poland</i>	
Wprowadzenie	147
<i>Introduction</i>	
1.1. Szanse rozwoju związane z wykorzystaniem potencjału kapitału ludzkiego ...	147
<i>Development opportunities resulting from the use of the human capital</i>	
1.2. Szanse rozwoju rolnictwa w Polsce Wschodniej	154
<i>Development opportunities for agriculture in Eastern Poland</i>	
1.3. Szanse rozwoju związane z potencjałem gospodarczym przedsiębiorstw	159
<i>Development opportunities related to companies' economic potential</i>	
1.4. Szanse rozwoju turystyki w regionach Polski Wschodniej	171
<i>Tourism development opportunities in the regions of Eastern Poland</i>	
2. Szanse i wyzwania dla rozwoju regionów Polski Wschodniej wynikające z uwarunkowań zewnętrznych	176
<i>Opportunities and challenges for the development of Eastern regions – external factors</i>	
Wprowadzenie	176
<i>Introduction</i>	
2.1. Znaczenie obrotów handlowych z zagranicą dla rozwoju regionów Polski Wschodniej	176
<i>Opportunities and challenges for the development of Eastern regions – external factors</i>	
2.2. Szanse rozwoju wynikające z położenia przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej	178
<i>Development opportunities resulting from the location at the EU's external borders</i>	

2.3. Szanse rozwoju związane z napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych...	183
<i>Development opportunities resulting from foreign direct investment</i>	
2.4. Wyzwania rozwoju społeczno-gospodarczego regionów wobec zmian uwarunkowań globalnych.	187
<i>Challenges of regional social and economic development vs. changes in the global environment</i>	

**V. Rola realizowanej w Polsce polityki regionalnej
w stymulowaniu rozwoju regionów Polski Wschodniej**
*Challenges of regional social and economic development
vs changes in the global environment*

Wprowadzenie	190
<i>Introduction</i>	
1. Ewolucja polityki regionalnej w Polsce	190
<i>The evolution of Polish regional policies</i>	
2. Wpływ europejskiej polityki spójności na polską politykę regionalną	193
<i>The impact of the EU's cohesion policy on Poland's regional policy</i>	
3. Udział regionów Polski Wschodniej w wykorzystaniu funduszy polityki spójności Unii Europejskiej	203
<i>The impact of the EU's cohesion policy on Poland's regional policy</i>	
4. Główne założenia polityki spójności na lata 2014-2020	214
<i>The main assumptions for cohesion policies in 2014-2020</i>	
5. Rekomendacje dotyczące pożądaných kierunków realizacji polityki regionalnej....	221
<i>Recommendations related to the desirable directions for implementing regional policies</i>	

VI. Model rozwoju regionu
A regional development model

Wprowadzenie	229
<i>Introduction</i>	
1. Model rozwoju regionu w ujęciu schematycznym.	229
<i>A schematic design for a regional development model</i>	
2. Rozwój regionu w wymiarze czasu i przestrzeni	232
<i>The time- and space-related aspects of regional development</i>	

**VII. Strategiczne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego
regionów Polski Wschodniej**
Strategic development directions for Eastern Poland' regions

Wprowadzenie	235
<i>Introduction</i>	

1. Rozwój kapitału ludzkiego.	236
<i>Human capital development</i>	
2. Kierunki rozwoju związane ze wzmacnianiem wykształconego potencjału endogenicznego regionów Polski Wschodniej.	240
<i>Development directions for enhancing the endogenic potential in Eastern Poland's regions</i>	
3. Kierunki rozwoju związane z sektorami potencjalnej szansy	242
<i>Development directions based on potential opportunity sectors</i>	
Wprowadzenie	242
<i>Introduction</i>	
3.1. Kierunki przekształceń strukturalnych na obszarach wiejskich.	242
<i>Trends in structural changes in rural areas</i>	
3.2. Rozwój turystyki	244
<i>Tourism development</i>	
3.3. Kierunki rozwoju związane z wykorzystaniem przygranicznego położenia regionów Polski Wschodniej	245
<i>Development directions related to the benefits of the cross-border location of Poland's Eastern regions</i>	
4. Uniwersalne kierunki rozwoju	247
<i>Universal development directions</i>	
Wprowadzenie	247
<i>Introduction</i>	
4.1. Kierunki rozwoju związane z koniecznością sprostania wymogom gospodarki opartej na wiedzy.	247
<i>Development directions resulting from meeting the challenges posed by a knowledge-based economy</i>	
4.2. Kierunki wsparcia przedsiębiorstw	251
<i>Trends in supporting corporate activities</i>	
4.3. Kierunki rozwoju związane z dostosowaniem do zmian uwarunkowań globalnych	254
<i>Development trends related to the adjustment to global conditions</i>	
5. Rekomendacje dla realizacji polityki stymulowania rozwoju regionów Polski Wschodniej w świetle tendencji przemian struktur przestrzennych	255
<i>Recommendations for implementing growth stimulating policies for developing Polish Eastern regions in the context of space structural changes</i>	
Uwagi końcowe	263
<i>Concluding remarks</i>	
Bibliografia	267
<i>References</i>	
Spis rycin i tabel.	290
<i>The list of figures and tables</i>	
Nota o Autorce.	293
<i>Note of Author</i>	